

Kuntalaisaloite - Heinävesi

Ei tuulivoimaloita Kilpimäkeen

Heinävesi

Aloite luotu Kuntalaisaloite.fi-palveluun 14.7.2025

Aloitteen julkaisupäivämäärä 14.7.2025

Heinäveden Kilpimäen tuulivoimahanketta on päivitetty. Mahdollisesti rakennettavia voimaloita on vaihtoehto 1 (VE1) mukaisesti toteutettavan entisen 13 kappaleen sijaan nyt 11 ja korkeus on päivitetty 330 metrin pyyhkäisykorkeudesta enintään 300 metriin. Vaihtoehto 2 (VE2) mukaisesti toteutettuna voimaloita rakennettaisiin 8 kpl. Hankealueen koko on pienentynyt hieman, 2 050 hehtaarista 1 814 hehtaariin. Kuitenkaan tuulivoimaloiden kielteiset vaikutukset paikallisille, mökkiläisille, luonnolle ja eläimille eivät hankkeen päivityksen myötä juurikaan vähene.

Kilpimäen tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa (Yva) todetaan tuulivoimarakentamisen olevan riski pohjavedelle. Sen laadulle, määrälle ja muodostumiselle. Riski aiheutuu louhinnasta, mahdollisista räjäytyksistä, maan muokkauksesta, maa-aineksen vaihdosta (maan tiiviys/läpäisevyys muuttuu pysyvästi) sekä rakennusvaiheessa tarvittavan kiviaineksen otosta Tervalammen alueelta, joka sijaitsee osin Vaalunsärkän pohjavesialueella ja sen välittömässä läheisyydessä. Lisäksi sähkönsiirtoreitti SVE1a tulisi kulkemaan pohjaveden kannalta riskialtista reittiä. Riskin aiheuttaa myös tuulivoimaloiden maan alla olevat perustukset. Vaikka selvityksessä sanotaan, että rakennusvaiheen aikana riski on väliaikainen, ovat muutokset maaperässä kuitenkin pysyviä, eikä alue palaudu enää ikinä alkuperäiseen luonnolliseen tilaansa. Lisäksi riskin aiheuttaa mahdollisessa onnettomuustilanteessa mm. polttoaine-, öljy-, jäähdytinneste- sekä hydraulinestevuodot, niin työkoneista kuin voimaloistakin. Kilpimäen Yva-selostuksessa todetaan, että pohjavesialueiden läheisyyteen rakennettavien voimaloiden vaikutus pohjaveteen on VE1 mukaisesti toteutettuna kohtalaisen kielteinen, ja huoltotien osalta vaikutus on suuri kielteinen. Voimaloista kolme tulisi sijoittamaan hyvin lähellä pohjavesialueita. Kaksi lähellä Vaalunsärkkää ja yksi lähellä Soidinkangasta. Lisäksi Heinäveden kirkonkylän juomavesi tulee hyvin läheltä hankealueen ulkopuolelta.

Yva-selosteessa on pohjavesiä käsittelevässä luvussa kohdassa 10.4 sanottu, että Vaalunsärkän pohjavesialuetta lähin tuulivoimala tulisi n. 200 m päähän pohjavesialueen rajasta ja Soidinkankaan pihjavesialuetta lähin voimala tulisi n. 300 m päähän pohjavesialueen rajasta. Kuitenkin onnettomuus- ja poikkeustilanteita käsittelevässä luvussa kohdassa 30.5 sanotaan, että pohjavesialueita lähin voimala tulisi Soidinkankaasta n. 260 m päähän ja Vaalunsärkästä n. 325 m päähän. Tässä on ristiriita.

Sähkönsiirtoreittien SVE1a ja SVE1b suunniteltu akkuvarasto on sijoitettu hyvin lähelle pohjavesialueita. Tämä aiheuttaa huomattavan vakavan riskin pohjavedelle, jos akkuvarasto syttyy palamaan. Akkupalossa vapautuu erilaisten kemikaaliyhdisteiden lisäksi raskasmetalleja, jotka voivat valua sammutusveden mukana pohjavesialueelle.

Pohjavesien läheisyyden vuoksi tuulivoimaloilta olisi ehdottomasti vaadittava ympäristölupa ennen rakentamista. Ympäristöministeriön pohjavesiä suojelevan lain mukaan pohjavettä ei saa pilata, eikä sen laatua vaarantaa. Pilaamiskielto on ehdoton. (Liite 1). Koska Kilpimäen Yva-selostuksessa tunnistetaan pohjavesille aiheutuva riski, pitäisi tämän olla riittävä peruste jättää tuulivoimalat rakentamatta suunnitelluille paikoille.

Yva-selostuksessa oli maininta lapojen pinnoitteen eroosiosta. Tätä asiaa ei kuitenkaan koettu merkittäväksi ympäristön tai ihmisten kannalta, koska on vaikea todentaa, mitkä luonnosta löytyvistä mikromuovi- ja pinnoitepäästöistä ovat tuulivoiman aiheuttamia.

Määrän voisi kuitenkin arvioida punnitsemalla lavat ennen ja jälkeen käytön.

Lapojen eroosiosta sekä muovi-, pinnoite- että lasikuitupäästöistä on tehty tutkimuksia. Tulokset ovat olleet vaihtelevia, johtuen esimerkiksi tuulivoimalan koosta sekä ympäristöstä ja olosuhteista joissa voimalat ovat toiminnassa. Näiden päästöjen määrä olisi ensisijaisen tärkeätä selvittää, ennen kuin puhutaan tuulivoimasta puhtaana ja ympäristöä saastuttamattomana sähköntuotantomuotona. On aivan selvää, että nämä 200-300 m korkeudesta eroosion seurauksena irtoavat partikkelit eivät lennä olemattomiin, vaan päätyvät luontoon, eläimiin, vesistöön sekä ihmisiin.

Tuulivoimaloiden päästöistä puhuttaessa keskitytään lähinnä hiilidioksidipäästöihin. Niitä ei tuulivoiman pyöriessä luonnollisesti muodostu. Hiilidioksidipäästöt syntyvät tuulivoimaloiden valmistus-, pystytys- sekä purkuvaiheessa, huoltotiestön rakentamisesta sekä sähkönsiirtolinjojen rakentamisesta. Yva-selostuksessa todettiin, että tuulivoimaloiden aikaansaamaa säätövoiman rakentamisen tarvetta ei lueta tuulivoiman aiheuttamaksi ympäristön rasitteeksi, koska kyseessä on erillinen hanke. Tämä on kuitenkin kyseenalaista, koska tuulivoiman rakentaminen luo tämän tarpeen rakentaa säätövoimaa. Tällöin aiheutetaan luonnolle rasitetta sekä tuulivoimateollisuusalueen verran että jonkin toisen sähköntuotannoltaan vastaavan suuruisen hankkeen/hankkeiden verran.

Tuulivoimarakentaminen on myös riippuvainen kaivosteollisuudesta. Tämä lisää myös huomattavasti tuulivoimaloiden aikaansaamaa ympäristökuormitusta, kun tarkastellaan kokonaiskuvaa tuulivoiman ympäristöstä välisyydestä.

Tuulivoimaloiden käyttöä tullessa päätökseen, maanpäälliset osat puretaan, mutta nykyisen lainsäädännön tulkinnan mukaan maan alla olevat perustukset on mahdollista jättää maahan ja maisemoida. Jätelain mukaan myös perustukset olisi kuitenkin purettava silloin, kun ne luokitellaan jätteeksi. (Liite 2). Pohjavesialueiden läheisyydessä tuulivoimaloiden perustusten voidaan hyvin tulkita olevan jätettä, koska vuosien kuluessa mm. paikalleen jätettävien perustusten raudoituksen ruostuminen voi vaarantaa pohjaveden laadun. Tämä tekee tuulivoimalan perustuksesta ympäristölle haittaa aiheuttavaa jätettä, eli perustukset on tällöin purettava pois. On myös hyvä huomioida, miknälaista haittaa perustusten purkutoimenpiteet voivat saada aikaan pohjavedelle. Kaikki riskit huomioon ottaen, Kilpimäen hankealueelle pohjavesien läheisyyteen suunniteltuja voimaloita ei pitäisi rakentaa.

Purkukustannuksista on hankala löytää tarkkaa tietoa, sillä kustannuksiin vaikuttaa mm. voimaloiden koko, sekä kuinka monta voimalaa puretaan kerralla. Suomen uusiutuvat ry arvioi tuulivoimalan maanpäällisten osien purkukustannukseksi 10 000-85 000 €, enintään 140 000 €. Suomessa on toistaiseksi purettu vasta muutamia pieniä voimaloita, keskikooltaan 1,5 MW. (Liite 3 ja 4). Kilpimäen tuulivoimaloiden yksikkötehoksi on tulossa 8-10 MW, eikä näin suurten voimaloiden purkamisesta ole kokemusta.

Esimerkiksi Ranskassa ja Saksassa tuulivoimalan maanpäällisten osien lisäksi myös perustukset on purettava. Siellä arvio nykyaikaisen 7,2-8 MW voimalan perustusten purkukustannuksista on n. 500 000-850 000 €, jopa 1 000 000 €/voimala. (Liite 5). Voidaan ehkä olettaa, että hinta tulisi olemaan samaa luokkaa myös Suomessa.

Kilpimäen Yva-selosteessa arvioidaan yhden tuulivoimalan tuottavan elinkaarensa aikana kiinteistöveroja kunnalle parhaimmillaan n. 400 000 €. Uusien tuulivoimaloiden käyttöä arvioidaan n. 30-35 vuotta, mutta arvio voi olla hyvinkin virheellisesti yläkanttiin. Arvioita käyttöästä voidaan toki tehdä, mutta todellista kokemusta näin pitkstä käyttöästä näin suurien voimaloiden kohdalla ei ole. Jos lakiin saadaan muutos, joka velvoittaa purkamaan tuulivoimalan maanpäällisten osien lisäksi myös perustukset, ei tuulivoimalan koko elinkaaren tuotto todennäköisesti riitä kattamaan purkukustannuksia. Tämä jo vesittää ne oletukset, että tuulivoimaloista saatavat kiinteistöverot voitaisiin käyttää kunnan kehittämiseen ja kuntalaisten hyväksi, jos oletuksena on, että perustukset voidaan tuulivoimalan purkamisen yhteydessä jättää maahan ja maisemoida.

Ennen tuulivoimaloiden rakentamista olisi tuulivoimalat saatava ympäristöluvan varaiseksi toiminnaksi, sekä sopimuksissa vaadittava varmasti riittävä purkuvakuus, kattamaan myös perustusten purkamisen. Jos edellä mainittu ei onnistu, on tuulivoimaloiden rakentaminen taloudellisesti kannattamatonta sekä valtava taloudellinen riski.

Yva-selostuksessa jäi epäselväksi, onko tuulivoimaloiden melumallinnuksessa huomioitu tuulivoimaloiden keskinäinen etäisyys toisistaan. Liian lähekkäin sijoitetut voimalat eivät pyöri optimaalisesti ja aiheuttavat turbulenttista jättömelua. Eli melu onkin todellisuudessa sopivissa olosuhteissa voimakkaampaa kuin melumallinnus antaa ymmärtää. (Liite 6). Melumallinnuksessa täytyisi huomioida myös lapojen jättämisestä sekä voimalan ja lapojen kulumisesta aiheutuva melun voimistuminen.

Jos tuulivoimaloiden melu häiritsee pitkäaikaisesti ja toistuvasti varsinkin öisin, alkaa ihmisen jaksaminen, hyvinvointi ja terveys hyvin pian heikkenemään unen puutteesta johtuen. Tämä aiheuttaa luonnollisesti stressiä ja heikentää elämänlaatua. Kunta ei saisi päätöksillään vaarantaa asukkaiden ja mökkiläisten asumisterveyttä.

Tuulivoimaloiden aiheuttamaan infraääneseen olisi myös hyvä suhtautua vakavasti. (Liite 7).

Ennen tuulivoimaloiden rakentamista olisi välttämätöntä vaatia tuulivoimaloilta ympäristölupa, jotta mahdollisiin meluhaittoihin voidaan viranomaisen toimesta puuttua. (Liite 8).

Kilpimäen tuulivoimahanikkeesta tehtiin toukokuussa 2024 kysely lähiseudun asukkaille ja mökkiläisille. Kysely lähetettiin 5 km etäisyydellä hankealueesta oleville, sekä 1 km etäisyydellä sähkönsiirtoreiteistä oleville asukkaille ja mökkiläisille. Lisäksi kysely lähetettiin satunnaisotannalla 5-10 km etäisyydellä hankealueesta asukkaille ja mökkiläisille niin, että kysely saavutti n. 500 taloutta.

Vastauksissa nousi esiin huoli asumisviihtyvyyden heikkenemisestä, pääasiassa melusta ja maisemanmuutoksesta johtuen, sekä kiinteistöjen arvon heikkeneminen. Asumisviihtyvyyden heikkeneminen arvioitiin huomattavan suureksi. Myös luonnolle aiheutuva haitta herätti huolta.

Nykytilannetta arvioitaessa vastaajien arvostamia asioita ovat luonto ja sen puhtaus, melutilanne, joka on tällä hetkellä hyvin hiljainen, sekä asumisviihtyvyys, mikä tarkoittaa sitä, että hankealueen lähiseudun asukkaat ja mökkiläiset haluavat jatkossakin asua ja viettää aikaa mökillä luonnonläheisessä, puhtaassa ja rauhallisessa ympäristössä. Nämä edellämainitut asukkaiden sekä mökkiläisten arvostamat asiat poistuvat, jos Kilpimäen tuulivoimahanke toteutetaan. Kyselyyn vastanneiden kielteinen mielipide tulisi huomioida, ja jättää Kilpimäen hanke toteuttamatta.

Kuitenkin melko suuri osa kyselyyn vastanneista piti lähtökohtaisesti tuulivoimaa hyvänä sähköntuotantovaihtoehtona muiden sähköntuotantotapojen rinnalla. Vastausten perusteella voi siis ehkä olettaa, että tuulivoimalle sopivaksi rakennuspaikaksi mielletään jo valmiiksi rakennetun, kaupunkimaisen ja teollistuneen alueen ympäristö valmiin infran läheltä. Kilpimäki on hiljainen ja luonnonläheinen alue, ja sellaisena sen toivotaan myös pysyvän.

Myös päivitetystä Yva-selosteesta tehtyyn viimeisimpään kyselyyn tuli Ely-keskukselle monia huolestuneita ja kielteisiä mielipiteitä, koskien Kilpimäen hanketta.

Kilpimäen tuulivoimahanke on ongelmallinen sekä kunnan imagon että luonnon kannalta. Heinävedestä on markkinoitu mielikuvaa luonnonläheisenä ja luonnonkauniina kuntana. Ja sitä se onkin. Mökkiläiset ovat vakituisten asukkaiden lisäksi merkittäviä elinvoiman ylläpitäjiä pienen kunnan paikallisille yrityksille.

Yhtään vakituista asukasta tai mökkiläistä ei olisi varaa menettää. Tuulivoimateollisuusalueen rakentaminen vaarantaa niin vakituisten asukkaiden kuin mökkiläistenkin viihtyvyyden ja pysyvyyden kunnassa. Se seutu, johon on hakeuduttu ja asetuttu, muuttuu teollisuusalueen myötä hyvin toisenlaiseksi, kuin mihin on haluttu.

Tuulivoimateollisuusalueen rakentaminen keskelle luontoa, kauas jo olemassa olevasta infrasta sekä teollisuudesta, on ristiriidassa luonnon ennallistamistavoitteiden sekä metsien hiilinieluina säilyttämisen kannalta. Metsää poistuu tuulivoimaloiden, huoltoteiden sekä siirtolinjojen alta pysyvästi. Maan muokkaus muuttaa maan rakenteen pysyvästi, ja on suuri uhka pohjavesille. Sekä Soidinkankaan että Vaalunsärkän pohjavesialueet ovat puhtaita ja hyvin soveltuvia vedenhankintaan. Puhdas juotava vesi on ehkä arvokkain luonnonvaramme, ja näiden alueiden läheisyyteen ei saisi missään tapauksessa kohdistaa teollista toimintaa, joka vaarantaa pohjaveden laadun, määrän ja muodostumisen.

VE1 ja VE2 ovat luonnon, pohjavesien sekä mökkiläisten että vakituisten asukkaiden kannalta haitallisia vaihtoehtoja, joten hankkeen toteuttamattajättäminen, VE0, on vaihtoehtoista paras.

Yllä mainittujen seikkojen perusteella esitän, että Kilpimäen tuulivoimakaavasta ei hyväksytä kumpaakaan rakennusvaihtoehtoa, ei VE1 eikä VE2, lisäksi Heinäveden kunta lopettaa Kilpimäen tuulivoimahankkeen edistämisen OX2 kanssa ja että tuulivoimahanketta ei toteuteta Kilpimäkeen minkään toisenkaan tuulivoima toimijan kanssa.

Lisätiedot

Liite 1: <https://ym.fi/pohjavedet> Liite 2: <https://tvky.info/2022/09/tuulivoima-kansalaisyhdistys-ryn-tiedustelu-ymparistoministeriolle-tuulivoimaloiden-perustusten-purkamis-ja-kierratysvelvollisuus-jatelain-mukaan/>
<https://ym.fi/documents/1410903/163317612/Muistio,+Tuulivoimaloiden+perustusten+purkaminen.pdf/339008ff-3bff-de8a-0a45-c3b3351ac25b/Muistio,+Tuulivoimaloiden+perustusten+purkaminen.pdf?t=1685366245444> Liite 3: <https://suomenuusiutuvat.fi/tuulivoima/faktapaperit-tuulivoimasta/tuulivoimaloiden-purku-ja-kierratys/>
Liite 4: https://suomenuusiutuvat.fi/media/tuulivoimalaraportti-9.8.2023_final-1.pdf Liite 5: <https://www.sttinfo.fi/tiedote/69971540/tuulivoimalan-perustusten-ratkaisematon-ongelma?publisherId=69819944&lang=fi> Liite 6: <https://tvky.info/2021/01/mika-on-turbulenttinen-jattomelu/> Liite 7: <https://pelastetaansuomenluonto.fi/wp-content/uploads/Katsaus-tutkimuksiin-tuulivoiman-infraaanen-haitoista-Kimmo-Suomi.pdf> Liite 8: <https://kuntalehti.fi/mielipidekirjoitus/asiantuntijoilta-tuulivoimaloiden-ymparistoluvista-paljon-vaaria-kasityksia/>